

Laboratorium ludzkie

Dzieje upadków, reż. Małgorzata Warsicka, Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, Scena MOS

OLGA KATAFIASZ

Teatrolożka i filmoznawczyni.

A A A

Fot. G. Mart

Jak przynaję sama reżyserka: „W *Kuzynce Bietce* w sposób wyjątkowo przejrzysty autor porusza problemy obsesyjnie zajmujące go przez niemal trzydzieści lat pracy, dzięki czemu otrzymujemy prawie dokumentalny opis życia ówczesnego Paryża. Obraz ten jest niepokojąco bliski naszej współczesności – nadal wszechwładny pieniądz wyznacza granice moralności, a czystą miłość zastępuje pędem do kariery”.

Michał Kurkowski i Małgorzata Warsicka dokonali adaptacji powieści niezwykle precyzyjnie: dla widza jasne są wzajemne układy postaci, ich uwikłania, intencje, skrywane przed otoczeniem namiętności i ambicyjki, ale też wydane na ludzkie spojrzenia upokorzenia i tytułowe upadki. Upadków jest wiele, ale za niemal wszystkimi stoi chęć utrzymania społecznego statusu, miejsca w układzie towarzyskim i finansowym. Niekiedy to dążenie jest rozpaczliwie bezradne, kiedy indziej drapieżne. „Szacunek ludzki zaczyna się od pięćdziesięciu tysięcy renty” – mówi jedna z postaci. Bieda wyklucza.

Ową wykluczoną jest właśnie kuzynka Bietka (Dorota Godzic), uboga panna, której opowieści o szczęśliwym romansie wysłuchują z niedowierzaniem i lekką pogardą baronowa Hulot (Dominika Bednarczyk) i jej córka Hortensja (Lena Schimscheiner). Elżbieta niejako w odwecie rozpętuje intrygę, w wyniku której następuje szereg upadków: moralnych, ale też ekonomicznych. Jest cichą sprawczynią miłosnych zawodów, etycznych klęsk, upokorzeń i rozczarowań. Umiera otoczona szacunkiem rodziny – nikt nie orientuje się, że ich sytuacja została zaprojektowana i zrealizowana przez ubogą krewną.

Małgorzata Warsicka komponuje świat przedstawienia prosto i wyraziście. Centralne miejsce w przestrzeni scenicznej zajmuje długi stół, przy którym raz po raz siadać będą postaci. Ale najistotniejsze rozmowy toczą się przed nim, niejako w pustce. Bohaterowie wkraczają w świat spektaklu wprost z krzeseł, które zajmują, będących niejako pierwszym rzędem widowni. Pojawiają się, kiedy nadchodzi ich kolej, wywołani przez ciąg zdarzeń. Nad wszystkim zaś czuwa siedząca w głębi sceny Józefa (Barbara Majewska), śpiewaczka i kurtyzana. Uwielbiana przez Paryż, uosabia pożądanie – nie tylko erotyczne, ale również żądzę bogactwa i uznania. Barbara Majewska współtworzy przestrzeń akustyczną przedstawienia, którą, jak mówi reżyserka, twórcy potraktowali „w sposób eksperymentalny”, wykorzystując „prototyp XIX-wiecznego instrumentu muzycznego, symfonionu”.

Ta umowność scenicznej sytuacji nie przeczy jednak intensywności emocji i konfliktów, wręcz przeciwnie: Warsicka przygląda się ludzkiej komedii z pasją entomologa. Powieść Balzaka, której akcja obejmuje lata, zamyka w półtoragodzinnej narracji przedstawienia, a każda relacja wydaje się zarazem wyjątkowa i uniwersalna. Wyjątkowa, bo budują ją konkretne, obdarzone indywidualnością postaci, uniwersalna – bo każdy z układów dobrze znamy. Mąż, żona i kochanka; żona i uwodziciel, który chce zdobyć cnotliwą kobietę, oferując spore korzyści; zaaranżowane uwiedzenie, mające doprowadzić do ruiny szacownego obywatela; niewinna dziewczyna zakochująca się w łajdaku; perfidna piękność, wykorzystująca kolejnych mężczyzn i wikłająca ich w niebezpieczne zależności.

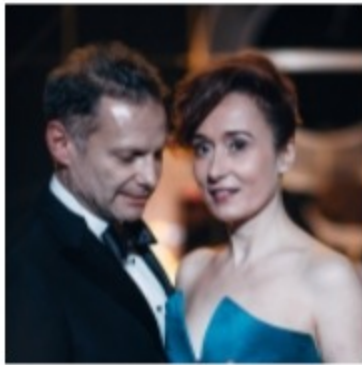
W tym spektaklu podoba mi się nie tylko sposób, w jaki reżyserka buduje kolejne sceny – niczym modelowe przykłady gry od wieków prowadzonej przez ludzi. Przedstawienie Warsickiej jest tak udane również dzięki aktorom. Przejmująca i bezwzględna baronowa Hulot Dominiki Bednarczyk powoli traci resztki złudzeń, a potem usiłuje ratować to, co jeszcze wydaje się nie do końca stracone; jej mąż (Sławomir Maciejewski) balansuje między okrucieństwem a bezradnością, czerpie siłę z miłości własnej i pewności, jaką daje mu miejsce w społecznej hierarchii; Hortensja Leny Schimscheiner z początku nie przystaje do gry pozorów uprawianej przez rodziców, jest szczera i spontaniczna, ale szybko przekonuje się, że owa ufność czyni z niej ofiarę. Są jeszcze dwie kobiety: Bietka i Waleria (Katarzyna Zawiaślak-Dolny). Obie zdeterminowane do walki wszelkimi dostępnymi sposobami, by utrzymać się na powierzchni życia, które coś znaczy „od pięćdziesięciu tysięcy renty”. Dojrzała i młoda, szara i olśniewająca – muszą zawrzeć sojusz, by móc podjąć jakąkolwiek grę.

Małgorzata Warsicka mówiła przed premierą, że Balzac „Opisał podejście do życia zarówno nowo powstałych, jak i odradzających się starych klas społecznych”. *Dzieje upadków* okazują się przedstawieniem dotkliwie współczesnym – jak twierdzą socjologowie, w Polsce mamy obecnie do czynienia z kształtowaniem się społeczeństwa klasowego. Warsicka, adaptując „najokrutniejszy utwór pisarza”, nie pozostawia widzowi złudzeń: cena, jaką przyjdzie nam zapłacić, będzie wysoka.

6-06-2016

GALERIA ZDJĘĆ

DZIEJE UPADKÓW, REŻ. MAŁGORZATA WARSICKA, TEATR IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO W KRAKOWIE

ZOBACZ WIĘCEJ

Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, Scena MOS

Dzieje upadków

według powieści *Kuzynka Bietka* Honoriusza Balzaca

adaptacja sceniczna: Michał Kurkowski (PWST)

adaptacja i reżyseria: Małgorzata Warsicka

dramaturgia: Michał Kurkowski (PWST)

muzyka: Karol Nepelski

scenografia: Marcin Chlanda

kostiumy: Grupa Mixer

ruch sceniczny: Aleksander Kopański

obsada: Dominika Bednarczyk, Dorota Godzic, Barbara Majewska (gościnnie), Lena Schimscheiner (gościnnie), Katarzyna Zawiaślak-Dolny, Karol Kubasiewicz (gościnnie), Marcin Kuźmiński, Sławomir Maciejewski, Antoni Paradowski (gościnnie), Rafał Szumera

premiera: 15.04.2016

TAGI: Małgorzata Warsicka, Honoriusz Balzacm, Michał Kurkowski, Kraków, Teatr im. Juliusza Słowackiego,

Udostępnij

SKOMENTUJ

Author

lub zaloguj się

Treść komentarza

Aby potwierdzić, że nie jesteś robotem, wpisz wynik działania:
dwa plus trzy jako liczbę:

▶

KOMENTARZE (0)

POWIĄZANE TEATRY

Teatr im. Juliusza Słowackiego

PRZECZYTAJ TEŻ

Zuzanna Berendt
Pękający obraz

Olga Katafiasz
Pułapka czy azył?

Zuzanna Berendt
Ludowe historie polskiej polityki

Dominik Gac
On a Ona

Joanna Ostrowska
Kolejny powrót

Łukasz Drewniak
K/372: Świadkowie i sojusznicy.
Warszawa, Gdańsk, Kraków

KALENDARIUM

22 III 2024
Festiwal Sztuki Aktorskiej „Teatropolis” II edycja

26 IV 2024
Łódzkie Spotkania Baletowe XXVII edycja

BĄDŹ NABIEŻĄCO

